

Pian isän kuoleman jälkeen laitoin Facebook-päivitykseeni lyhyen kuvailun isästä: lämminhenkinen perheenisä ja opettaja, isänmaan ystävä, sisukas pohjalainen, hyvin antelias ihminen, hyvä basso, älykäs huumormies. Koetan nyt kuvailla joitain näistä puolista lähemmin. Olemme rakentaneet tämän muisteluksen yhdessä Soile-siskoni kanssa. Soilella on ilmiömäinen muisti. Se auttaahammottamaan myös meidän yhteisen lapsuutemme ja nuoruutemme tapahtumia.

Isä-Mikko oli lämminhenkinen perheenisä... sen tajusin jo pikkutyttönä. Olin pienenä selvästi isän tyttö. Alle kouluikäisenä nousin mieluusti aikaisin, kuten isä. Siellä Laihian Lounaan koulun opettajanasunnon keittiössä juotiin usein aamukahvit näkkileivän ja makkaran kera ja kuunneltiin radiotakin. Pikku koululaisena kapusin toisinaan iltaisin yläkerran siihen huoneeseen, jossa isä teki paperitöitään. Minä sitten piirtelin tai kirjoittelin omiani...Eikä montakaan sanaa vaihdettu!

Isä oli varmaan aika merkillinen ilmestys Laihian maailmassa: miesopettaja, joka leikki lastensa kanssa ja osallistui paljon kotitöihin. Se ei tainnut olla tapana 60-luvun maalaismiljöössä. Mutta hän oli myös kova työmies, mikä tietysti miellytti Laihian isäntiä. Muistelemme, että hän taisi olla jonain heinäkuun päivänä päävastuussa eräänkin naapurin heinätöistä... Soile ja minäkin auteltiin aika usein maataloushommissa, perunannosto oli meistä kaikkein mukavinta työtä.

Muistan, että sunnuntaisin lapsena herättiin usein miellyttävään tuoksuun: isä paistoi lättöjä. Vuosien mittaan siitä kehittyi oikein kulinaarista taidetta. Vielä viimeisenä yksinasumisen vuotenaan isä taisi kerran-pari paistaa lättöjä (tosin tyttärensä salaa, mutta tiukasti vahtimana, ettei levy jäänyt päälle...). Ne lätyt olivat kyllä aina yhtä hyviä ja rapeita!

Isä kertoi usein, että hän toimi pikkupoikana Kauhavalla Arvo-isänsä ja isän jonkin työkaverinkin kahvi- ja puurokokkina. Se luontui varmasti hyvin aamuvirkulta pikku - Mikolta. Muutenkin isä taisi olla aika ahkera nuori mies. Kesäisin tehtiin töitä pikkurenkinä tätien luona Vilppulassa. Muulloinkin Mikko-pojalle löytyi aina jotakin pientä työtä, jolla hankittin sitten lähinnä itselle ja sisaruksille ylimääräistä syötävää. Vaikka ihan perusleipää tai joskus jopa munkkipossuja. – Munkkipossut olivat kova sana isän viimeisinä vuosina. Kuten myös coca-cola, lauantai-makkara, aladobi ja lohi...

Isän suhteellisen rauhallinen lapsuusaika keskeytyi sodan vuoksi. Silti: ei niin pahaa, ettei jotain hyvääkin. Koulupoika pääsi laajentamaan huomattavasti maailmankuvaansa menemällä pitkiksi kesälomiksi rautateille töihin Aunuksen alueelle. Noista ajoista isä kirjoitti syksyllä 2003 monisteellisen kertomuksia otsikolla Koulupoika Aunuksessa. Ainakin minä sain kertomuksien kautta tosi elävän käsityksen sen ajan tapahtumista ja tunnelmista. Isä kirjoitti myös kaksi muuta kertomuskoostetta, toisen aiheena suvun tarinat ja toisen koulumuistelukset.

Isä teki sodan jälkeen monenlaisia töitä. Mukaan mahtui mm. topparoikkaa, maantien rakentamista Sallaan ja muistaakseni myös tukinuittoa Etelä-Lapissa. Jo silloin alkoi myös isän ura opettajana, ensin ilman varsinaista koulutusta. Isän sitkeyttä osoittaa, että hän luki Lapissa, Pelkosenniemellä opettajana ollessaan työn ohella myös yksityisesti ylioppilaaksi. Kun kysyin, miten se onnistui, isä sanoi: No, heräsin vain aamulla neljältä lukemaan, niin hyvin ehti ennen koulutuntien alkamista...

Sotien jälkeen tarvittiin nopeasti lisää opettajia. Niinpä esimerkiksi Turun yliopistossa toteutettiin väliaikaista opettajakorkeakoulutoimintaa. Kesä- ja heinäkuu -51 ja -52 sekä pitempi jakso syksystä 1952 kevääseen 1953 kului isältä Turussa kansakoulunopettajaksi opiskelun merkeissä. Yksi isän opiskelu- ja kämppäkavereista, Tauno Raittila, kertoi minulle hiljakkoin noista ajoista. Koulutettavien joukossa oli paljon entisiä upseereita, Neuvostoliitto kun oli määrännyt, että Suomen piti huomattavasti vähentää puolustusvoimien upseeristoa. Monelle tuli sitten eteen uudelleen kouluttautuminen.

Isä asui viiden muun nuorukaisen kanssa pienessä opiskelijäkämpässä Ruissalossa. Hän oli joukosta vanhin, 25-26 -vuotias, kun muut olivat vasta parikymppisiä. Taunon mukaan kämppäkaverit vähän ihailivatkin isää, joka oli jo ehtinyt olla monessa hommassa mukana. Olihan hän ollut jopa siellä Karjalassa sodan aikaan... Pojat pistivät isän usein laulamaan heille. Kuulemma useimmin hän lauloi laulua Ilta Kannaksella. - Isä lauloi sen laulun Taunon pyynnöstä ex tempore vielä noin 60 vuoden kuluttua noista Turun-ajoista: 85-vuotispäivillään Svenska Gårdenissä syksyllä 2011 täällä Pietarsaareissa.

Syksyllä 1953 isän opettajatoveriksi Pelkosenniemelle tuli ikätoveri, simpakka helsinkiläinen neiti Tellervo Paasiluoto. Ensimmäisenä yhteisenä opetuspäivinä pidettiin yhteinen musiikkitunti, joka sujui oikein hyvin. Ja, kuten laulussa sanotaan: ” Siitäpä alkoi se herttainen juttu, jos

ei lie vanhastaan tuttu, niin...”. Perhe perustettiin, kasvatettiin neljä lasta, oltiin opettajina Uraisilla, Paavolassa, taas Pelkosenniemiellä, Kemijärvellä, Laihian Lounaalassa ja Laihian Jokisalossa. Sitten vuodesta 1969 eläkeikään vuonna 1986 oli vuorossa opettajantyöt täällä Pietarsaareissa. Isä opetti niin Pursisalmella, Ruusulehdossa kuin Itälässä.

Isä ja äiti olivat kumpikin hyvin pidettyjä opettajia: lapsista aidosti välittäviä, tasapuolisia ja innostavia. Olin itsekin Laihialla ensin äidin luokilla ja sitten isän oppilaana. Laihialla oli kuin olisin asunut jossakin pienimuotoisessa kulttuurikeskuksessa, näin jälkikäteen ajateltuna. Siellä mm. lauantain viimeinen oppitunti oli nimeltään ”yhteinen tunti”, jolloin ohjelmassa oli mm. musiikkia, leikkejä ja runonlausuntaa! - Ja kyllä Pietarsaaressakin näemmä koululapsille pidettiin näytelmäkerhoja, toimitettiin lehteä lasten kirjoituksin ja musisoitiin paljon ja monipuolisesti.

Musiikki oli isälle tärkeä juttu. Hän sai laulutunteja Turussa opiskellessaan, soitti harmonia ja myös viulua mm. meidän äiti-Tellen kanssa (muistan heidän Bartokin viuluduettonsa Laihian juhlissa). Meillä oli Laihian aikaan perhekvartetti: isä, äiti ja tytöt (tai trio, perheen naiset). Isä ja äiti kävivät eläkevuosiensa alkupuolella säännöllisesti laulattamassa Rauhalan väkeä. Muistan kun äiti viime vuosinaan sanoi isää aina joskus ”laululinnukseen”, isän laulua kun kuului kotona joka päivä. Isä rupesi noin 5 v. sitten myös soittelemaan itse sävellettyjä saksanpolkkia ja pikku valsseja harmonilla. Isän lempimusiikkia olivat mm. kuoromusiikki, marssit ja erityisesti kansanmusiikki. Kaustisen festarit olivat tärkeä asia, kävimme isän kanssa vielä viime kesänä siellä – ja hauskaa oli!

Isä oli tosi huumorintajuinen ja rakasti sutkauksia, kaskuja ja hauskoja kertomuksia. Joskus hän vastasi minulle Rauhalassa puhelimeen "se olis niin paljon kuin Mikko Vilkastus" tai "täällä Mikko Arvonpoika Ahonen-Gustafsson, päivää" johon minä että "ja täällä Seija Liisa Lucia Mikontytär Ahonen-Siivola"! Ja sitten naureskeltiin...Lisäksi löimme aina tervehdykseksi reippaat ylävitokset kämmenillä, kun tulin Pietarsaareen tai lähdin täältä.

Isälle (ja meille omaisille) oli todellinen onnenpotku, että isä pääsi viime huhtikuun lopulla turvalliseen Rauhalan palvelukotiin. Hän viihtyi siellä voittopuolisesti oikein hyvin. Perheenjäsenet ja muut tärkeät ihmiset kävivät piipahtamassa usein, väittäisin että isä oli porukan eniten vierailtu asukas. Toki oli huonojakin hetkiä, muisti kun teki välillä kunnan tepposet ja isä siirtyi johonkin vanhaan, ankeaankin tilanteeseen. Onneksi se ei ollut mikään pysyvä olotila hänellä! Vastapainona niille episodeille

oli Rauhalan tosi mukava henkilökunta, jota isä kiitteli meille tavan takaa...Samoin palvelukodin asukkaat olivat hyvää juttuseuraa seuralliselle ihmiselle. Hyvää syömistä tarjolla viisi kertaa päivässä, sauna joka viikko, samoin hartaushetki laulun kera. Mieluista kasino-korttipeliä vierailijoiden kanssa. Arvelen, että isä ei koskaan aiemmin elämässään tullut kuunnelleeksi yhtä monta konserttia kuin Rauhalan aikana! Sinne kun toimitetaan tavana takaa ilmaislippuja ja järjestetään halukkaille saattajat ja kuljetus. Ja aika moni ryhmä Pietarsaareissa on ottanut kiitettäväksi tavaksi järjestää Rauhalaan ohjelmaa.

Isän poismeno tuntui aika äkilliseltä. Samoin kun taannoin äidin suhteen sitä ajatteli, että olisipa hänelle vielä kertynyt ainakin muutama vuosi lisää. No, jos näin olisi ollut, varmaan sen jälkeen taas ajattelisi että miksei vielä muutama vuosi...!

Se asia ei nyt kuitenkaan mitenkään ollut päätettävissäni, joten koetan ajatella nyt tosiasioita: isänkin 86 v. kestänyt elämä oli pitkä ja rikas ja pääosin terveenä vietetty, vain muutama lyhyt sairaalajakso viimeisinä vuosina. Ja hänestä jäi lähipiirille tosi paljon lämpimiä ja hauskoja muistoja! - Kuten äidinkin tarinoista lupasin (ja se työ on viittä vaille valmis), niin täten lupaan toimittaa myös isän kertomuskokoelmista pienen muisteluskirjan. Sitä tarjotaan sitten omakustannushintaan mm. täällä läsnä oleville

1

Lopuksi luen Petri-veljen laatiman muisteluspätkän isästä:

Varhaisin muistikuvani on sinusta se, kun kannoit minut Jokisalossa ulkosaunasta sisätiloihin. Ulkona oli kylmä. Lunta paljon, mutta sylissäsi oli lämpöistä.

Se lämpö mikä sinusta huokui, säilyi läpi koko elämäsi. En juurikaan muista tilannetta kotona, jolloin et olisi saanut vaikeaakin tilannetta laukeamaan hymyillen lämpimästi ja laushtaen: kyllä tämä tästä.

Saman lämpimän katseen sain, kun kävin luonasi vuodeosastolla ja sanoin, että laita itsesi kuntoon niin päästään katsomaan hevosta! Viimeisin muistikuvani sinusta on lämmin, iloinen hymysi.... Viisi tuntia siitä istuin sänkyssä vieressä hämmentyneenä, rukoillen.

Kovin nopeasti päättyi taipaleesi täällä Telluksella, sinut otettiin varmasti vastaan riemuhuudoin ja fanfaarein paikassa, mihin hyvät ihmiset pääsevät. – Sinua kaivaten poikasi Petri